

בס"ד

שבלונה למערך שיעור

קטלוג מערכים באתר "זהות"

שם המערך: "בכל דור ודור"

נושא המערך: פסח

שם המרכז: (אפשר להוסיף גם לוגו) דימונה

כותבת ועוזרות: (מנחה ובנות שירות, אחר) מנחה ובנות שירות

קהל יעד: כיתה א-ב

מיקום פעילות: כיתה

משך הפעילות: 45 דק'

ציוד:

1. שרשראות של מילים מהפסוק "בכל דור ודור"
2. חייזר "מה נשתנה" - קופסא מגניבה שיוצרת הרבה עניין בשיעור
3. כרטיסיות של האביזרים שנמצאים בתוך הקופסא.
4. אביזרים- נוצה, גפרור, מצה, חסה.
5. 10 פתיתי חמץ
6. מערוכים+2 מזלגות
7. בצק- מכינים בצק ממש פשוט עם קמח ומים, לא לאכילה רק למשחק.
8. תלבושות ליציאת מצריים
9. אלבד לקריעת ים סוף
10. שיר על דיסקונקי- "בצאת ישראל ממצריים"
11. דף סיכום

רציונל (רקע כללי, מסר)

פעם נשאלתי על ידי כמה תלמידים כיצד אדם יכול להרגיש שהוא יצא ממצרים הרי באמת הוא לא היה שם? שאלתי אותם: מי ניצח במלחמת ששת הימים אנחנו או המצרים, הירדנים או הסורים? אמרו לי כולם בביטחון גמור: אנחנו!! מה זאת אומרת? שאלתי שוב ושוב, כולם התרעמו עלי: בודאי שאנחנו ניצחנו. הכנו אותם שוק על ירך וכו'.

אחר כך שאלתי מישהו מכם נלחם ב"ששת הימים"? מישהו מכם חי בתקופה ההיא? איך אתם אומרים "אנחנו"? פה הם נאלמו דום. נכון שיש בימינו אנשים שזכו לשחרר את

זהות זה משמעות

מס' עמותה. 580413433 | הסדנא 7, רעננה, ת.ד. 2531 מיקוד 4365004 | טל. 09-8910027 | פקס 03-7789000 | zehut@zehut.co.il | www.zehut.co.il

הכותל ולהיות שם, אבל אתם כולכם נערים צעירים?
הם החלו להצטדק ולומר: נכון! לא היינו חיים במלחמה
אבל עם ישראל ניצח וזה אומר שאנחנו ניצחנו. אמרתי להם שהם באמת צודקים, לא רק
כלפי הדורות שחיים איתנו אלא גם כלפי הדורות שהיו. צריך לומר "אנחנו ניצחנו".
את ההרגשה זאת צריך להרחיב עד יציאת מצרים. כששואלים אותך מי יצא ממצרים
אתה צריך לומר "אנחנו". ואותנו הוציא משם. ולא רק על זה צריך להרגיש כך, גם על
האבות אברהם יצחק ויעקב צריך לומר אבותינו. וכך על כך דבר ודבר. (הרב שמואל
אליהו)

ברובד הראשון, נבהיר לעצמנו שאמנם לא יצאנו אנחנו בעצמנו – אבל אכן יצאנו
ב'כאילו'. כי – כלשון ההגדה – "אילו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים,
הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים"

ברובד השני, הארץ ממנה יצאנו היא ארץ מצרים. שורשו של שם זה הוא מלשון
"מצרים", שענינו מיצר- גבול.

היציאה ממצרים חידשה לנו הבנה חדשה לגמרי במהותם של החיים. היא נתנה לנו חזון
א-לוקי, תורה משמים, נגיעה ב"אין סוף". היא אפשרה לנו להפוך את הרוחניות למרכז
חיינו, לעומת הגשמיות שהיא המטרה השולטת בעולמם של עובדי האלילים, שגם
אלוהיהם הינם גשמיים. היא הנחילה לנו אמונה במקום ספקנות, ערכים במקום נהנתנות.
היא היציאה מן ה'מצרים' של העולם הגשמי, ל'מרחב' של עולמות עליונים

ספרי הסוד מבארים שבכל שנה, בדיוק בליל ט"ו בניסן (שזהו תאריך ליל הסדר) יורד
משמים כוח האמונה לנפשו של כל יהודי. זהו היום בו ניתן לכל יחיד השפע שמשפיעה
היציאה מ'מצרים' עליו באופן אישי ופרטי.

וממילא, כיהודי המעריך את השפעתה של יציאת מצרים עלי, אני אכן 'יוצא' ממצרים
בעצמי.

מטרות הפעילות : (על המטרות להתחיל במשפט- התלמידים יבינו/ יפנימו/ יתוודעו/ יתנסו/ יחוו/ אחר):

1. התלמידים יחוו טעימה מיציאת מצרים
2. התלמידים יבינו שהביטוי "בכל דור ודור" מתבטא במעשים שאנו עושים בליל הסדר, ויתוודעו למנהגים וההלכות שקשורות בחג הפסח.
3. התלמידים ילמדו על נקודות נבחרות מתוך המצוות של פסח

מהלך הפעילות (נא לתזמן כל חלק):

פתיחה-

שלב א'-הסבר "בכל דור ודור" - 7 דק'

נבחר כמה תלמידים, וכל תלמיד יקבל שרשרת עם מילה אחרת מהפסוק "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". התלמידים יצטרכו להסתדר לפי הסדר של הפסוק. (אם הם מסתבכים, אפשר לכתוב את הפסוק על הלוח בלי שהמתנדבים יראו, וכל הכיתה תצטרך לסדר אותם לפי הסדר הנכון). נשאל את הילדים מאיפה הפסוק הזה מוכר להם. נאמר לתלמידים שאנו אומרים אותו בליל הסדר. וכל שנה מחדש בפסח אנחנו צריכים להרגיש כאילו ממש עכשיו אנחנו יוצאים ממצרים. כי אם אלוקים לא היה מוציא אותנו אז ממצרים, עד היום היינו עם של עבדים.

וכל שנה אנחנו עושים בפסח כל מיני דברים שיזכירו לנו את מה שהיה ביציאת מצרים.

שלב ב'- חייזר "מה נשתנה" -

נציג בפני הכיתה את חייזר "מה נשתנה" - קופסא מגניבה ומיוחדת, נאמר לתלמידים שהוא הגיע אלינו הישר מהחלל. בפסח אנחנו עושים כל מיני דברים משונים כדי שנשאל שאלות על סיפור יציאת מצרים וננסה להבין מה היה ביציאת מצרים ושנודה לאלוקים על הנס הגדול שעשה לנו, שהוציא אותנו משם. החייזר שלנו הביא כל מיני דברים משונים ואנו ננסה להבין ביחד איך הם קשורים לפסח. (בתוך החייזר נמצאים כל מיני אביזרים שקשורים לפסח על כל אביזר מנסים לברר ביחד את הקשר שלו לפסח, אחרי שמגלים לאיזו מצווה או מנהג הוא קשור תולים את הכרטיסיה עם שם המנהג/מצווה המתאימה ועושים משימה שקשורה.)

מוציאים מהקופסא: לכל משימה 7 דק'

נוצה- בדיקת חמץ - בפסח אסור לאכול ואף לראות חמץ. זכר לכך שכאשר עם ישראל יצא ממצרים, הם מיהרו כ"כ לצאת עד שהבצק שהם הכינו לדרך לא הספיק להחמיץ (כלומר לא תפח) ויצא להם מצות. לכן אלוקים ציווה עלינו שבפסח לא נאכל ולא נראה חמץ (אוכל שתפח) זכר למה שהיה במצרים. בערב שלפני ליל הסדר, עושים בבית בדיקת חמץ. לאחר שניקינו את כל הבית, אנחנו בודקים שבאמת לא נשאר שום חמץ בבית כי אסור גם לראות חמץ. ורק ככה ואפשר להכניס את חג הפסח. אפשר לשאול את הילדים מי נוהג לעשות ככה בביתו? שישתף איך הוא חווה את המצווה? את הפתיתים שמוציאים בבדיקת החמץ יש כאלה שנוהגים לטאטא עם נוצה ליאה או שקית.

משימה: נוציא 2 ילדים מחוץ לכיתה ונחביא 10 פתיתי חמץ (פיתות עטופות בנייר כסף). הילדים שיוציאים מחוץ לכיתה יצטרכו למצוא כל אחד 5 פתיתים, כמה שיותר מהר. נאמר לתלמידים שמה שעשינו עכשיו זה בדיקת חמץ שעושים בערב פסח. רק שאת בדיקת חמץ האמיתית עושים בערב כשיש חושך, ומחפשים את החמץ עם נר, וישנו נוסח מיוחד שאומרים לפני הבדיקה.

גפרור- שריפת חמץ - בבוקר לאחר שעשינו בדיקת חמץ, אנחנו שורפים את כל החמץ שמצאנו. עושים מדורה קטנה ליד הבית וזורקים לאש את כל החמץ שנותר.

משימה: תולים על הלוח 2 פלקטים, על אחד כתוב "חמץ" ועל השני כתוב "לא חמץ". נשאל את הילדים מה זה חמץ? ונסביר שחמץ זה אוכל שעשוי מקמח שתפח, זאת אומרת שהקמח היה עם מים יותר 18 דקות.

נתלה בצורה לא מסודרת של כל מיני סוגי מאכלים על הלוח, נזמין כל פעם מתנדב והוא יצטרך לבחור לאיזה קבוצה שייך המאכל שקיבל. חמץ או לא חמץ.

חסה- מרור - נאמר לתלמידים שבפסח אנחנו אוכלים מרור (שזה כל מיני ירקות מרים, יש כאלה

שאוכלים חסה) נשאל את התלמידים מה מזכירה להם המילה "מרור", נגיע איתם למסקנה שמרור זה מלשון מר. ולכן אנחנו אוכלים את זה בליל בסדר כדי להיזכר במרירות שהייתה במצריים, בעבודת הפרך הקשה.

משימה: הצגה (נספח 1)

מצה- בפסח אנחנו צריכים לאכול מצות, זכר לכך שכשעם ישראל יצא ממצריים הם מיהרו כ"כ עד שהבצק שהם הכינו לא הספיק לתפוח ויצא להם מצות ולכן מאז ועד היום אנחנו אוכלים בפסח מצות.

מצה עשויה מקמח ומים שהקפידו שלפני שיעברו 18 דקות כבר הכניסו את המצה לתנור. ואז הבצק לא תופח (כדי שבצק יתפח צריך שיעברו יותר מ 18 דק)

משימה: בוחרים 2 מתנדבים, כל אחד מקבל חתיכת בצק, מערוך ומזלג, והם עורכים תחרות בניהם מי מכין את המצה הכי דקה, הכי גדולה, והכי מהר. (אפשר למדוד זמן בשביל הכיף)

שלב ג' - המחשה של יציאת מצריים

נלביש את הילדים בתלבושות של פעם, ונגיד להם שאנחנו עושים עכשיו יציאת מצריים, נשים את השיר "בצאת ישראל ממצריים", ונלך עם הילדים מסביב לכיתה. בסוף הסיבוב יעמדו 2 המדריכות עם אלבד כחול חתוך באמצע וכל הילדים יעברו בתוך האלבד כמו קריעת ים סוף.

שלב ד' - כל ילד מקבל דף (נספח 2) של ציור יציאת מצריים ומצייר את עצמו בתוך הריבוע.

סיכום- 2 דק'

למדנו שכל שנה מחדש, אנחנו צריכים להראות את עצמינו כאילו יצאנו ממצריים ממש עכשיו, ראינו איזה דברים אנחנו עושים בפסח שמזכירים לנו מה היה שם, אוכלים מצות, מרור, בדיקת חמץ ושריפת חמץ, מספרים את סיפור ההגדה. ובסוף השיעור ניסינו לחוות את החוויה של יציאת מצריים ביחד כדי לקיים את הפסוק "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצריים"

אחרי הסיכום, אם נשאר זמן אפשר לעשות תחרות שירי פסח.

נספחים: (לצורך כרטיסיות/ תמונות/ סיפור/ משחק וכו)

נספח 1- הצגה:

שתי מדריכות מחופשות לאנשים ממצריים מנהלות בינהן דו- שיח:

מדריכה 1- אין לי כבר כוח לעבוד יותר, אני לא מסוגל, מהבוקר אני על הרגליים ולא נחתי לשניה, בקושי אכלתי משהו, ועוד מעט יגיע רמוס המצרי ויתחיל לצעוק עלינו, נמאס לי!!

מדריכה 2- זה באמת כבר בלתי אפשרי המצב הזה, אתה זוכר את הפירמידה הענקית שבנינו, את הכל המצרי הרשע הזה פירק לנו וישר הכריח אותנו לבנות הכל מחדש.. כזאת אכזריות!

מדריכה 1- מה נעשה? מתי כבר נשתחרר מהעול הכבד הזה? האם יש בכלל סיכוי שנצא לחופשי? או שאולי כל החיים אנחנו נהיה עבדים?

מדריכה 2- האמת, שכבר איבדתי תקווה, מהרגע שנולדתי אני עבד, נולדתי למציאות כזאת שכולנו עבדים, ואנחנו חייבים לעשות כל הזמן מה שהמצרים אומרים לנו, ואם אנחנו לא מספיקים לעשות את כל העבודה אנחנו חוטפים מכות.. מתי כבר יגמר הסייט הזה?

מדריכה 1- ולא רק זה, שמעת על הגזירה החדשה? שכל הבנים שנולדים משליכים אותם ליאור.. אני ממש בלחץ, אישתי צריכה ללדת ואני לא יודע מה יהיה..

מדריכה 2- אתה שומע מה שאני שומע?? רמוס מתקרב לפה, בוא נמשיך בעבודה לפני שהוא יכה אותנו עם השוט האכזרי שלו..

הערות: נספח 2 דף עבודה מצורף למטה.

ומצ"ב התמונות של החיזרה..

טיפים לשיעור:

מילות מפתח לטובת קטלוג (תגיות): פסח, בכל דור ודור

